

DEFENSOR LEGIS NRO 3/2000

Pääkirjoitus - Ledare

KAUPALLISUUDEN PAINEET LISÄÄNTYVÄT (*Rechtsanwälte immer unter Druck von der Kommerzialisierung*)

International Bar Associationin ("IBA") Council ("valtuuskunta") kokoontui toukokuussa kevätkokoukseensa Versailles'hin. Tavanomaisten kokousasioiden lisäksi kokouksessa oli keskustelukysymyksenä lisääntyvän kaupallisuuden vaikutukset ja siitä seuraavat uhat asianajotoiminnan tulevaisuudelle. Keskustelua alusti Asianajajapäivillä Aulangolla tammikuussa vierailut CCBE:n entinen puheenjohtaja Ramón Mullerat Barcelonasta puheenvuorollaan "Professionalism versus Commercialism".

Alustusta seurannut keskustelu oli - paitsi vilkas - myös ajatuksia herättävä. Sitä kuvaa hyvin IBA:n puheenjohtajan, Klaus Böhlhoffin toteamus keskustelun päätteeksi: "The debate was a major step towards strengthening the role of the IBA Council as speaker for the world's legal profession".

Koko keskustelun taustalla on yleismaailmallinen havainto, että eettiset kysymykset ovat jäämässä kaupallisuuden varjoon. Lisääntyvä kilpailu on johtamassa siihen, että asianajotoimintaan enenevässä määrin suhtaudutaan kuten mihin tahansa liiketoimintaan, jossa voiton tavoittelu nousee tärkeimmäksi päämääräksi. Asianajajien ja asiakkaiden keskinäinen lojaliteetti on vähenemässä ja asianajajien arvot, ihanteet ja moraalit yhä useammin kyseenalaistetaan.

Edellä kuvattu kehitys liittyy yhteiskunnalliseen kehitykseen laajemminkin. Yksilökeskeisyys ja oman edun tavoittelu ovat tämän päivän tunnussanoja. Nopea kansainvälistymiskehitys ja nykyaikainen viestintä vauhdittavat ilmiötä ja tekevät siitä yleismaailmallisen.

Asianajajien asiakkaina ovat lisääntyvässä määrin liikeyritykset. Mikäli asianajajat haluavat palvella liike-elämää, asianajajien on toki kyettävä sopeutumaan liike-elämässä tapahtuviin muutoksiin ja palvelemaan yritysasiakkaitaan uudenlaisten vaatimusten edellyttämällä tavalla. Asianajajien on järjestettävä toimintansa niin tehokkaaksi, että asiakkaiden yhä laajemmat ja monimutkaisemmat toimeksiantokokonaisuudet pystytään hoitamaan alati kiristyvien aikataulujen puitteissa. Tämä ei onnistu, elleivät asianajajat soveltaa omaan toimintaansa liikkeenjohdollisia oppeja ja ota käyttöönsä liike-elämässä kehitettyjä apuvälineitä. Tässä mielessä kaupallisuus kuuluu erottamattomasti - ja täysin hyväksyttävästi - asianajajien toimintaan.

Kaupallisuus asianajajan toiminnassa ei kuitenkaan saa merkitä sitä, että toiminnan tärkeimmäksi päämääräksi liikeyrityksen tavoin nousee voiton tavoittelu. Epätervettä kaupallisuutta on se, että asianajaja antaa omien hyötynäkökohtiensa vaikutusta tapaan, jolla hän hoitaa päämiehensä asioita. Päämiehen edun - ja vain tämän - tulee ohjata asianajajan toimintaa. Epäterveen kaupallisuuden paineet korostuvat tilanteessa, jossa asianajajalle tarjotaan mahdolliseen eturistiriitatilanteeseen johtavaa toimeksiantoa. Varsin yleisen käsityksen mukaan monet asianajajat suhtautuvat näihin jääviystilanteisiin entistä "pragmaattisemmin". IBA:n kokouksessa todettiin yksikantaan, että erityisesti jääviystilanteisiin tulisi suhtautua erittäin ankarasti asianajajien kurinpitotoiminnassa.

Suomen Asianajajaliitossa on kuluvan vuoden teemaksi valittu "asianajajan perusarvot". Syynä tähän on ollut tarve pyrkiä säilyttämään ammatti-identiteettimme siinä voimakkaassa muutosvaiheessa, jota juuri nyt elämme. Meidän tulee sopeutua muutoksiin, mutta sopeutumisen tulee tapahtua meidän omasta identiteettistämme - perusarvoistamme - käsin. IBA:ssa käyty keskustelu osoittaa, että näistä asioista keskusteleminen on tarpeen. Kun kysymys pohjimmiltaan on asenteista ja mielenlaadusta, tuloksia voidaan saada aikaan

vain jatkuvalla keskustelulla. Tätä taustaa vasten tervehdin erityisellä ilolla sitä, että hiljattain kunniatohtoriksi promovoitu kollegamme Jukka Peltonen on tehnyt aloitteen Asianajajaoikeuden Killan perustamiseksi asianajajien pysyväksi keskustelufoorumiksi. Haluan kaikkien kollegojen puolesta - vielä kerran - onnitella Jukkaa hänelle myönnetyn kunnianosoituksen johdosta sekä samalla kiittää häntä aloitteestaan. Toivon mahdollisimman monen osallistuvan tämänkin kirjoituksen jatkokeskusteluun perustettavan killan puitteisissa.

Tomas Lindholm

PS Jotta painotyössä päästäisiin kustannuksia säästävään automaattitaittoon, siirrytään *Defensor Legis*-sä tästä numerosta lähtien käytäntöön, jossa alaviitteet otetaan yhtenä kokonaisuutena artikkelin loppuun eikä niitä enää merkitä kunkin sivun alareunaan.